

รายงานการวิจัย

การศึกษาแนวโน้มความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ :
ศึกษาเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออก

(The Study of Demand for Business Administration Graduates :
In the Eastern Region Area)

งานพิเศษที่มอบหมายให้
ภาคตะวันออก

17 ต.ค. 2544

148929

โดย

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤศจิกายน 2543

รายงานการวิจัย

การศึกษาแนวโน้มความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ :
ศึกษาเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออก

(The Study of Demand for Business Administration Graduates
: In the Eastern Region Area)

โดย

อาจารย์นฤมล

ชูชินปรากการ

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชนี

นนทศักดิ์

ผู้ร่วมวิจัย

อาจารย์สุวรรธนา

เทพจิต

ผู้ร่วมวิจัย

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤศจิกายน 2543

คำนำ

รายงานวิจัยการศึกษาแนวโน้มความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจฉบับนี้ เป็นงานวิจัยที่เป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐที่ผลิตบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ โดยแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบตามพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่เพื่อประมวลผลที่ได้นำเสนอต่อที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการ Academic Business Conference 2000 ในวันที่ 19 - 20 ตุลาคม 2543 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้รับผิดชอบทำการศึกษาวิจัยในบริเวณเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อหาแนวโน้มความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจซึ่งบริษัทธุรกิจทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ต้องการ คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของสังคมต่อไป รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและองค์กรทั่วไปที่มีความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ และท้ายสุดหากมีข้อเสนอแนะอื่นใดเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยจะยินดีเป็นอย่างยิ่ง

ภาควิชาบริหารธุรกิจ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤศจิกายน 2543

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือใน
การตอบแบบสอบถามเป็นอย่งดี คณะวิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวโน้มความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจในช่วงปี 2543 - 2545 คุณสมบัติของบัณฑิตที่ต้องการ และปัจจัยที่ใช้ในการเลือกบัณฑิตเข้าทำงาน เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับกระบวนการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและยุคโลกาภิวัตน์ วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจอยู่ในธุรกิจ/หน่วยงาน 4 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ (โรงแรมและท่องเที่ยว) กลุ่มการค้า และหน่วยงานภาครัฐ/วิสาหกิจ ในภาคตะวันออก การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามส่งไปยังผู้จัดการฝ่ายบุคคลของหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ในช่วงเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2543 จำนวน 800 ชุด ได้รับตอบกลับคืนมาทั้งสิ้น 230 ชุด จากข้อมูลที่ได้รับกลับมากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกิจการขนาดเล็ก มีขนาดของสินทรัพย์ ยอดขาย และทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 50 ล้านบาท มีพนักงานระหว่าง 51 - 500 คน โดยวุฒิในระดับปริญญาตรีมากที่สุด และส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานที่คนไทยลงทุน 100 % ซึ่งผลิตและขายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผลการศึกษาความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจใน ระหว่างปี พ.ศ. 2543 - พ.ศ. 2545 นั้น พบว่า มีความต้องการโดยรวมค่อนข้างน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างสาขาละ 2-3 คนต่อปี แต่อย่างไรก็ตามความต้องการบัณฑิตในระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปีหลัง ๆ ส่วนระดับปริญญาโทแนวโน้มความต้องการบัณฑิตค่อนข้างคงที่ใน 3 ปีที่ศึกษา สำหรับสาขาที่มีความต้องการมากในระดับปริญญาตรี ได้แก่ สาขาการตลาด บัญชี การเงิน และธุรกิจระหว่างประเทศ และในทำนองเดียวกันในระดับปริญญาโท ได้แก่ สาขาทางด้านการตลาด และบัญชี

ผลการศึกษาคุณสมบัติของบัณฑิต พบว่า ความพึงพอใจในคุณสมบัติต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก(พึงพอใจมาก) ทั้งระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทที่ปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานในปัจจุบัน ในส่วนของคุณสมบัติของบัณฑิตที่สำคัญที่สุดที่หน่วยงานต้องการทั้งระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทได้แก่ มีความรับผิดชอบ นอกจากนี้ ในระดับปริญญาตรีต้องการรับบัณฑิตที่มีจริยธรรมและความอดทน ส่วนบัณฑิตในระดับปริญญาโทเน้นคุณสมบัติทางด้านมีการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล และมีความสามารถในการวิเคราะห์

สำหรับปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดที่มีอิทธิพลในการเลือกบัณฑิตทั้งระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทเข้าทำงาน พบว่าได้แก่ ความมีไหวพริบปฏิภาณ บุคลิกภาพ และความสามารถด้านภาษา ส่วน ปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยในการพิจารณาการคัดเลือกคือ เพศ และสถาบันการศึกษา

ในด้านภาษาที่หน่วยงานอุตสาหกรรมเห็นว่ามีความสำคัญที่สุดคือ ภาษาญี่ปุ่น และ ภาษาจีน ส่วนกิจการบริการ ให้ความสำคัญกับ ภาษาเยอรมัน และ ภาษาจีน นอกจากนี้ หน่วยงานยังต้องการให้ผลิตภัณฑ์ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม รวมถึงภาวะผู้นำและความเป็นผู้ตาม มีความอดทนและความหนักแน่นในการเผชิญปัญหา

สำหรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับการจัดการเรียนการสอนทางบริหารธุรกิจ ได้แก่การเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เช่น ความรับผิดชอบ ความอดทน และควรจัดให้มีการฝึกอบรม พัฒนาบุคลิกภาพ และสนับสนุนการทำงานเป็นทีม การทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างเรียน รวมทั้งควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานในสภาพจริงของธุรกิจมากขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการทำงาน สามารถวิเคราะห์และเรียนรู้การแก้ปัญหาได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ในการทำงานได้ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากล ให้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น รวมทั้งวิชาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานในยุคโลกาภิวัตน์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(2)
บทคัดย่อ	(3)
สารบัญตาราง	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
งบประมาณ	2
คณะผู้ดำเนินงานวิจัย	2
การทบทวนวรรณกรรม	3
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	4
แบบของการวิจัย	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
วิธีการสุ่มตัวอย่าง	5
ขนาดตัวอย่าง	5
วิธีการเก็บข้อมูล	6
การวิเคราะห์ข้อมูล	6
การเสนอผลการวิจัยและจัดทำรายงาน	6
บทที่ 3 ผลการวิจัย	7
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	7
1.1 ประเภทของหน่วยงาน	7
1.2 ขนาดของกิจการ	8
1.3 จำนวนพนักงานในปัจจุบัน	10
1.4 จำนวนพนักงานตามคุณวุฒิการศึกษา	10
1.5 ประเภทของกิจการ	11
1.6 ช่องทางการจำหน่าย	11

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 2 ความต้องการบัณฑิตทางบริการธุรกิจในปี 2543 - 2545	12
2.1 จำนวนความต้องการบัณฑิตทางบริการธุรกิจ	12
2.2 สถาบันการศึกษาที่หน่วยงานพึงพอใจรับบัณฑิตเข้าทำงาน	14
ส่วนที่ 3 คุณสมบัติของบัณฑิตที่หน่วยงานต้องการ	15
3.1 คุณสมบัติของบัณฑิตในปัจจุบัน	15
3.2 คุณสมบัติของบัณฑิตที่ต้องการ	17
3.3 เปรียบเทียบคุณสมบัติในด้านต่าง ๆ	19
ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกบัณฑิตเข้าทำงาน	21
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	23
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	25
เอกสารอ้างอิง	29
ภาคผนวก	
แบบสอบถาม	30

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของหน่วยงานที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของ หน่วยงาน	7
2	จำนวนและร้อยละของหน่วยงานที่ระบุขนาดของสินทรัพย์	8
3	จำนวนและร้อยละของหน่วยงานที่ระบุขนาดของยอดขาย	8
4	จำนวนและร้อยละของหน่วยงานที่ระบุทุนจดทะเบียน	9
5	จำนวนและร้อยละจำนวนพนักงานในปัจจุบัน	10
6	ร้อยละของพนักงานจำแนกตามวุฒิการศึกษา	10
7	จำนวนและร้อยละของประเภทของกิจการในแง่ของการลงทุน	11
8	จำนวนและร้อยละช่องทางการจำหน่ายของหน่วยงาน	11
9	จำนวนเฉลี่ยความต้องการบัณฑิตตามสาขาบริหารธุรกิจ พ.ศ.2543 - 2545	12
10	จำนวนและร้อยละของสถาบันการศึกษาที่หน่วยงานพึงพอใจ รับบัณฑิตเข้าทำงาน	14
11	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตฯในระดับปริญญาตรี และ ระดับปริญญาโทในปัจจุบัน	16
12	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตที่องค์การต้องการ	18
13	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณสมบัติของบัณฑิตปริญญาตรีในปัจจุบัน และที่หน่วยงานต้องการ	20
14	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณสมบัติของบัณฑิตปริญญาโทในปัจจุบัน และที่หน่วยงานต้องการ	21
15	ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกบัณฑิตเข้าทำงานในระดับปริญญาตรีและ ปริญญาโท	22
16	ปัจจัยอื่น ๆ ในการเลือกบัณฑิตเข้าทำงาน	23